

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دین و زندگی
پایه یازدهم
حجیه دهقانی
کارشناسی ارشد فلسفه و حکمت
دبیرستان بهشت آیین
ناحیه یک شهرستان خرم آباد

امامت و تداوم رسالت درس پنجم

پرسش اصلی درس

طرح و برنامه خداوند برای جامعه اسلامی ، پس از رسول خدا (ص) چیست؟

این جامعه در چه مسیری و چگونه باید حرکت کند؟

بعد از پیامبر(ص) رهبری مسلمانان برعهده چه کسانی باید قرار بگیرد؟

چرا ائمه اطهار (ع) نیز همچون پیامبر اکرم(ص) معصوم از گناه هستند؟

سرنوشت مسئولیت های پیامبر پس از رحلت ایشان

دو مسئولیت دیگر یعنی مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پس از پیامبر اکرم (ص) در قالب امامت استمرار می یابد و هیچگاه این دو مسئولیت پایان نمی یابد.

دریافت و ابلاغ وحی به مردم، با ختم نبوت پایان می پذیرد و کتاب قرآن، آخرین کتاب آسمانی است و نیازی به آوردن کتاب جدیدی نیست.

فرض های مطرح شده در زمینه سرنوشت مسئولیت های دو گانه مرجعیت دینی و ولایت ظاهری پس از پیامبر اکرم(ص)

رد فرضیه: قرآن هدایت گر مردم در همه امور
زندگی است.
پیامبر خدا آگاه ترین مردم نسبت به اهمیت و
جایگاه این مسئولیت ها است.

• قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) در این باره سکوت کردند.

رد فرضیه:
افزایش نیاز جامعه به حکومت و تعلیم باگسترش
اسلام حکومت و اداره جامعه نیازی پایان ناپذیر

• همچون مسئولیت اول ، پایان این دو مسئولیت اعلام شد.

درستی و صحت فرضیه:
رسول خدا به فرمان خداوند و به تشخیص
خداوند جانشین خود را به عنوان امام تعیین
کرد.

• جانشین تعیین نموده و دو مسئولیت بر عهده وی قرار داده شده است.

آیات و روایات تعیین امام

نزول آیه انزال

اولین بار با نزول آیه انذار ، رسول خدا(ص) ، امام علی(ع) را در مهمانی بزرگان بنی هاشم به عنوان جانشین خود تعیین کرد. پس از سکوت همه خویشان و سه بار مطرح شدن درخواست پیامبر درباره ی یاری و تبلیغ در دین اسلام و اعلام آمادگی حضرت علی(ع) ، پیامبر با حضرت علی(ع) بیعت کرد و برای ایشان سه مقام اخوت برادری (وصایت) (وصی من) (امامت) جانشین من را بیان فرمود.

نزول آیه ولایت

آیه ولایت یک موضوع کلی را مطرح می کند ، یعنی ولایت را خاص خدا، پیامبر و کسانی میداند که نماز را برپا می دارند و در حال رکوع، زکات می دهند، اما چون در زمانی نازل شد که مصداق آن در همان زمان اتفاق افتاده بود، پیامبر خدا(ص) با استفاده از هم زمانی نزول آیه با اعطای انگشتر توسط حضرت علی (ع) در حال رکوع ، ولایت ان حضرت را به مردم اعلام کرد.

حدیث اولی الامر:

به معنای صاحبان امر و فرمان، صاحبان امر کسانی هستند که بنا به دستور خداوند، مردم مسلمان باید امر و فرمان آنان را اطاعت کنند که با توجه به حدیث جابر امامان دوازده گانه می باشند.

حدیث جابر: در حدیث جابر ، پیامبر خدا مصادیق اولی الامر را مشخص نموده اند . ایشان به جابر فرمودند که امام باقر (ع) را در پیروی ملاقات می کند. در این حدیث علاوه بر معرفی جانشینان پیامبر خدا مسئله غیبت امام دوازدهم ، نام و کنیه ایشان مطرح شده است. همچنین ایشان راسخان در ایمان را باقی مانده بر عقیده به مهدویت می دانند.

نکات حدیث ثقلین

نکات حدیث:

ثقلین: به معنای دو چیز گرانبهاست که این دو ثقل عبارتند از: قرآن و عترت
دو یادگار پیامبر خدا برای امت اسلامی
قرار دادن اهل بیت در کنار قرآن، دلیل عصمت آنان
راه دوری همیشگی از ضلالت تمسک به آن دو
جدایی ناپذیری قرآن و اهل بیت تا روز قیامت
لازم و ملزوم بودن قرآن و اهل بیت

نکات حدیث منزلت

پیام حدیث منزلت:

حدیث منزلت در شان حضرت علی (ع) است و پیامبر خدا (ص) ایشان را در منزلت نزد خود، شبیه به هارون برای حضرت موسی دانسته است.

وجه شباهت حضرت علی (ع) به هارون، مشاور، پشتیبان، وزیر و شریک در امر هدایت بودن ایشان برای پیامبر خداست
وجه تفاوت آن، در ختم نبوت و عدم ارسال پیامبر پس از حضرت محمد (ص)

نکات حدیث غدیر

نکات حدیث غدیر :

حدیث غدیر و آیه تبلیغ ، مربوط به سال دهم هجرت یا
حجه الوداع است

در این حدیث پیامبر می فرماید چه کسی به مومنان از خودشان
سزاوارتر است؟ سزاواری به معنای ولایت و سرپرستی است
قبول ولایت و سرپرستی خدا و پیامبرش از سوی مردم
مولا به معنای ولایت ظاهری و سرپرستی حضرت علی (ع) بر
مسلمانان

سه بار تکرار این جمله تاکید بر این امر و بیعت مردم نشانگر
تایید و پذیرش از سوی مردم

نکات آیه تبلیغ

نزول آیه تبلیغ مقدم بر حدیث غدیر
تعمیل و حتمیت انجام دادن ماموریت از پیامبر (ص)
حتمیت ابلاغ رسالت خداوند با معرفی جانشین و اعلان
ولایت حضرت علی (ع)
انکار ولایت از مصادیق کفر است
مصون ماندن پیامبر از مخاطرات اعلا

دلیل ضرورت عصمت در ائمه اطهار (ع)

برعهده داشتن دو مسئولیت ولایت ظاهری و مرجعیت دینی توسط امامان و اسوه و الگو بودن ایشان در کردار و گفتار همانند پیامبر (ص) علت عصمت آنان از گناه و خطاست.
تشخیص عصمت در امامان و انتخاب آنان تنها توسط خدا و با تکیه بر علم الهی می باشد.

عصمت منحصر به اهل بیت (ع) است

اراده خداوند بر عصمت اهل بیت (ع) تعلق گرفته است
معرفی چهارنفر از خانواده پیامبر به عنوان اهل بیت (ع)
با توجه به سخنان دیگر رسول خدا، امامان دیگر نیز جزء اهل بیت
شمرده شده اند

تاکید خداوند بر اثبات پاکی و عصمت اهل بیت (ع)
مقصود از "رجس" پلیدی و ناپاکی است که هم شامل گناه و خطا و
هم آلودگی های اخلاقی می شود. نفی اهل بیت از این دو مورد،
بیانگر عصمت آن ها است.

اهل بیت معصوم هستند در نتیجه سخن و عمل آنان ملاک و
معیار است و حجیت دارد.

نتیجه گیری

* الهی بودن مسئولیت امامت

* عصمت و ضرورت آن در امام

* عصمت حضرت فاطمه (س) و وجوب پیروی از ایشان

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

PEACE BE UPON MOHAMMAD AND HIS HOLY FAMILY

www.azhar.org